

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ –ΒΑΣΙΚΑ MODULES ΓΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ – TRAIN

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΡΧΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κλείτος Συμεωνίδης
Σύνδεσμος Εκπαίδευσης Ενηλίκων Κύπρου (ΣΕΑΚ)

Αριθμός Συμβολαίου:	229564-CP-1-2006-1-DE-GRUNDTVIG-G1
Τίτλος προγράμματος:	Επαγγελματισμός στον Αλφαριθμητισμό και Βασική Εκπαίδευση – Βασικά Modules για Επιμόρφωση Εκπαιδευτών -TRAIN
ΕΕ ερευνητικά προγράμματα και Χρηματοδότηση:	Socrates Grundtvig 1
Συντονιστής:	German Institute for Adult Education (DIE) Leibniz Centre for Lifelong Learning Monika Tröster
Ιστοσελίδα προγράμματος:	www.die-bonn.de/train
Οργανισμός Αναφοράς:	Σύνδεσμος Εκπαίδευσης Ενηλίκων Κύπρου (ΣΕΕΚ)
Ημερομηνία εκτύπωσης:	Βόννη, Σεπτεμβρίου 2008

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΜΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κλείτος Συμεωνίδης
Σύνδεσμος Εκπαίδευσης Ενηλίκων Κύπρου (ΣΕΑΚ)

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ - ΣΤΟΧΟΥ
2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ
3. Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΜΟΥ
4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ
6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
7. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Το σχέδιο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ - ΣΤΟΧΟΥ

Η ομάδα στόχος θα είναι οι εκπαιδευτές των κέντρων εκπαίδευσης ενηλίκων. Αυτή η μεγάλη ομάδα δασκάλων, στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, έχει πολλούς περιορισμούς και η αποτελεσματικότητά τους τίθεται υπό αμφισβήτηση.. Οι εκπαιδευτές έχουν πολύ λίγη κατάρτιση για να εργαστούν με ενήλικες με χαμηλή εκπαίδευση και με ενήλικες με μαθησιακές δυσκολίες. Οι εκπαιδευτές των κέντρων εκπαίδευσης ενηλίκων είναι συνήθως δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με διαφορετικά υπόβαθρα. Υπάρχουν επίσης πολλοί δάσκαλοι, όπου εργάζονται στα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, που είναι ειδικοί στο θέμα που διδάσκουν.

Σε γενικές γραμμές, η ομάδα στόχος θα είναι εκπαιδευτές του επίσημου συστήματος και πτυχιούχοι εκπαιδευτές ειδικότητας της άτυπης εκπαίδευσης που εργάζονται στα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων και διδάσκουν βασική εκπαίδευση, δυνατότητα γραφής και ανάγνωσης και βασικές δεξιότητες.

2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ

Ο γενικός στόχος του σεμιναρίου, είναι να δοθεί η δυνατότητα στους εκπαιδευτές να αποκτήσουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, τις πρακτικές, τις δεξιότητες και στάσεις ώστε να εργαστούν αποτελεσματικά με τους ενήλικες.

Συγκεκριμένα:

- α) Να δώσει πληροφορίες για τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων
- β) Να ενημερώσει για τις αρχές της διδασκαλίας
- γ) Να συζητήσει τους παράγοντες που επιρεάζουν την μάθηση στη διδασκαλία
- δ) Να δώσει πληροφορίες και δεξιότητες για τις καλύτερες προσεγγίσεις στη γραφή, ανάγνωση και της βασική εκπαίδευση
- ε) Να συζητήσει στην πράξη την αλληλεπίδραση στην ομάδα και τη δυναμική ομάδας
- ζ) Να συζητήσει τις καλύτερες στρατηγικές και μεθοδολογίες βασικής εκπαίδευσης.
- η) Να συζητήσει μεθοδολογίες μάθησης και διδακτικές προσεγγίσεις
- θ) Να παρουσιάσει το προφίλ του ενήλικα συμμετέχοντα
- ι) Να δώσει πληροφορίες πώς να επιτευχθεί ένα καλύτερο μαθησιακό περιβάλλον
- κ) Να δώσει πληροφορίες για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.
- λ) Να ενημερώσει για τις καλύτερες μεθόδους αξιολόγησης
- μ) Να ενημερώσει για τις αιτίες και τις συνέπειες του αναλφαριθμητισμού
- ν) Να αποκτήσει τεχνικές για το πώς θα στρατολογήσει τους αναλφάβητους συμμετέχοντες

- ξ) Να συζητήσει τεχνικές μάθησης στην ομάδα
- ο) Να δώσει πληροφορίες για τον ενήλικα μαθητευόμενο
- π) Να αισθανθεί κάποιος πώς νοιώθει ο αναλφάβητος
- ρ) Να αντιληφθεί τις δυσκολίες ακουστικής, οπτικής και μηχανικής επεξεργασίας και τις σχετικές στρατηγικές

3. Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΜΟΥ

Η διδασκαλία των ενηλίκων με χαμηλές βασικές δεξιότητες απαιτεί ένα μεγάλο σύνολο ειδικών γνώσεων και ειδικοτήτων. Ο επαγγελματισμός μέσα στη βασική εκπαίδευση και τις βασικές δεξιότητες είναι δύσκολο θέμα επειδή οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτές έχουν να αντιμετωπίσουν ενήλικες που είναι περιθωριοποιημένοι ή αδικημένοι. Εκτός από τις δυσκολίες ανάγνωσης και γραφής οι σπουδαστές έχουν πολλές άλλες μαθησιακές δυσκολίες λόγω κοινωνικών και άλλων προβλημάτων. Επομένως, η σημασία κατάρτισης στη βασική εκπαίδευση και στον αλφαριθμητισμό αναγνωρίζεται ευρέως. Κάθε βιώσιμη εθνική στρατηγική για να αυξήσει τις βασικές δεξιότητες πρέπει να εμπεριέχει ένα σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης στη βασική εκπαίδευση.

Εντούτοις, στην Ευρώπη υπάρχουν τεράστιες διαφορές σχετικά με στρατηγικές και έννοιες για επαγγελματοποίηση του συστήματος κατάρτισης εκπαιδευτών. Ενώ στις βόρειες χώρες υπάρχουν εργασιακές περιγραφές για το προσωπικό και τα πανεπιστήμια παρέχουν καταρτίσεις με τελικές εξετάσεις και πιστοποιητικά, στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες η ανάπτυξη ενός επαγγελματικού συστήματος μόλις έχει αρχίσει.

Ο Alberto Melo, εμπειρογνώμονας της UNESCO, υποστηρίζει πως χωρίς την σωστή κατάρτιση των εκπαιδευτών των ενηλίκων, είναι σαν να χτίζουμε στην άμμο. Ειδικότερα η κατάρτιση του δάσκαλου βασικής εκπαίδευσης και αλφαριθμητισμού στην άτυπη εκπαίδευση είναι μια αναγκαιότητα λόγω των προβλημάτων που τα πρόσωπα με μαθησιακές δυσκολίες αντιμετωπίζουν.

Σε πολλές χώρες η εκπαίδευση ενηλίκων είναι ο φτωχός συγγενής του επίσημου συστήματος και οι ευκαιρίες κατάρτισης για εκπαιδευτές ενηλίκων είναι περιορισμένες. Σε πολλές περιπτώσεις οι δάσκαλοι βασικής εκπαίδευσης δεν έχουν τα προσόντα για να εργαστούν με τους ενήλικες. Στην άτυπη εκπαίδευση όπου οι περισσότεροι ενήλικες συμμετέχουν, είναι εύκολο να αποκτηθεί απασχόληση δεδομένου ότι δεν προαπαιτείται οποιαδήποτε κατάρτιση, στο πώς θα εργαστούν με τους ενήλικες. Η μόνη απαίτηση είναι να είναι κάποιος ειδικός στο θέμα που αναλαμβάνει.

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Το τριήμερο σεμινάριο θα συζητήσει και θα ερευνήσει πολλούς τομείς της εκπαίδευσης ενηλίκων. Θα δώσει στους συμμετέχοντες όλα τα μέσα για να εργαστούν αποτελεσματικά με τους ενήλικες. Το σεμινάριο θα περιλαμβάνει τους πιο κάτω τομείς:

α) Αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων και διδασκαλίας

Αρχές της διδασκαλίας, δεξιότητες που πρέπει να αποκτηθούν, κίνητρα για την μάθηση. Οι όροι της εκπαίδευσης ενηλίκων και προσέγγιση στην διδασκαλία ενηλίκων.

β) Μεθοδολογίες εκμάθησης και διδασκαλίας

Επιλογή των κατάλληλων μεθόδων. Μεθοδολογίες και η χρήση τους. Ομαδική εργασία - μεγέθη ομάδας. Χαρακτηριστικά μιας αποτελεσματικής ομάδας, Μέθοδοι στόχοι μάθησης.

γ) Ο ενήλικας μαθητευόμενος

Παιδί – Ενήλικας Διαφορές και επιπτώσεις στην μάθηση και τη διδασκαλία. Χαρακτηριστικά του ενήλικα μαθητευόμενου. Οι ενήλικες ως μαθητευόμενοι. Ποιος είναι ο αναλφάβητος ενήλικας; Μορφές μάθησης.

δ) Το μαθησιακό περιβάλλον

Δημιουργικό μαθησιακό περιβάλλον
Μαθητευόμενος και εκπαιδευτής στο στόχαστρο
Παράγοντες που συμβάλλουν σε ένα υγιές, αποτελεσματικό κλίμα μάθησης.
Εμπόδια στις επικοινωνίες

ε) Δυναμική ομάδας

Στάδια ανάπτυξης. Χαρακτηριστικά των αποτελεσματικών ομάδων. Διδασκαλίες και μάθηση σε ομάδες.

ζ) Διαπολιτισμική εκμάθηση

Στρατολόγηση μεταναστών
Αφαίρεση εμποδίων μάθησης
Διαπολιτισμική εκπαίδευση στα κέντρα ενηλίκων
Διαπολιτισμικές ικανότητες
Ανάγκες των μεταναστών

η) Στρατηγικές στρατολόγησης σπουδαστών και κατανόηση συμμετέχοντων και των κοινοτήτων τους

Σπουδαστές βασικής εκπαίδευσης
Εμπόδια σπουδαστών βασικής εκπαίδευσης

Ποιοι είναι οι μη συμμετέχοντες
Ιδρύματα στις κοινότητες
Ενεργή πολιτικότητα

θ) Μεθοδολογίες βασικής εκπαίδευσης

Στρατηγικές βασικής εκπαίδευσης και μεθοδολογίες, Αιτίες και επιπτώσεις στη βασική εκπαίδευση, Θετικά και αρνητικά αποτελέσματα μαθησιακών δυσκολιών. Αποτελέσματα στο άτομο. Θετικές στρατηγικές υποστήριξης. Μελέτες περίπτωση. Ακροατήριο, οπτικό. Δυσκολίες μηχανικής επεξεργασίας και η χρήση των κατάλληλων στρατηγικών. Στρατηγικές ανάγνωσης, γραφής, συλλαβισμού και μαθηματικών γνώσεων.

5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Η σειρά μαθημάτων θα πραγματοποιηθεί σε τρεις μέρες. Τη Παρασκευή απόγευμα, ολόκληρο Σάββατο και Κυριακή. Η διάρκεια θα είναι 24 ακαδημαϊκές ώρες.

Έμφαση θα δοθεί στη βασική εκπαίδευση και στους σπουδαστές βασικών δεξιοτήτων. Επομένως θέματα όπως οι στρατηγικές για να στρατολογηθούν σπουδαστές βασικής εκπαίδευσης πρέπει να περιληφθούν. Είναι ευρέως γνωστό ότι οι αναλφάβητοι κρύβονται γι αυτό δεν είναι εύκολο να προσδιοριστούν και να βοηθηθούν. Επίσης, το κίνητρο είναι σημαντικό ζήτημα το οποίο οι δάσκαλοι βασικής εκπαίδευσης πρέπει να γνωρίζουν. Γνωρίζοντας τον μαθητευόμενο, ειδικά τους αναλφάβητους αρχάριους, είναι πολύ σημαντικό, καθώς είναι ψηλά τα ποσοστά αυτών που αποχωρούν από τις ομάδες.

Πολλές μέθοδοι θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της σειράς μαθημάτων. Εάν είναι δυνατόν, όλες οι γνωστές μέθοδοι θα παρουσιαστούν στην πράξη, ώστε οι συμμετέχοντες να ενημερωθούν για τις διάφορες μεθόδους διδασκαλίας. Το σημαντικότερο είναι η γνώση επιλογής της καταλληλότερης μεθόδου για την κάθε περίπτωση. Η ποικιλία της μάθησης μεθοδολογιών θα διευρύνει την εμπειρία των συμμετεχόντων και θα προσφέρει μια συνειδητοποίηση διαφορετικών τεχνικών που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Το σεμινάριο έχει ως σκοπό να λάβει υπόψη διαφορετικές μορφές μάθησης.

Οι μέθοδοι μάθησης που θα χρησιμοποιηθούν περιλαμβάνουν:

- Συζήτηση σε ομάδες
- Εργαστήρια
- Παιχνίδια
- Διαλέξεις
- Ερωταποκρίσεις
- Προσωπική αντανάκλαση
- Υπόδυση ρόλων
- Ιστορία και αφήγηση ζωής
- Εκθέσεις
- Περίπτωσης-λογικές μελέτες

Οι συμμετέχοντες θα είναι δάσκαλοι επαγγελματικής εκπαίδευσης ενηλίκων, κυρίως εκπαιδευτές γλώσσας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, βασικής εκπαίδευσης, βασικών δεξιοτήτων, τεχνών, σε γενικές γραμμές δάσκαλοι βασικής εκπαίδευσης. Η εμπειρία τους θα χρησιμοποιηθεί κατά ένα μεγάλο μέρος. Η πειραματική μάθηση θα είναι στο κέντρο κάθε δραστηριότητας.

Οι σπουδαστές θα είναι στο κέντρο της διαδικασίας μάθησης.

Ο δάσκαλος της σειράς μαθημάτων θα γνωρίζει εκ των προτέρων το προφίλ 8 - 10 συμμετεχόντων και θα υιοθετήσει την διδασκαλία αναλόγως.

Κάθε συμμετέχοντας θα εργαστεί σε αυτοαξιολόγηση καθώς επίσης και σε αξιολόγηση διοικητικών ομάδων και αξιολόγηση σειράς μαθημάτων.

Ένας φάκελλος της σειράς μαθημάτων με όλες τις πληροφορίες και τη διδακτική ύλη θα δοθεί σε όλους τους συμμετέχοντες. Τα ερωτηματολόγια, οι περιπτώσιολογικές μελέτες, τα κείμενα, τα παιχνίδια, τα έγγραφα αξιολόγησης κ.λ.π, θα συμπεριληφθούν στο φάκελλο.

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση της ενότητας, οι συμμετέχοντες θα έχουν μια σαφή ιδέα της φύσης της διδασκαλίας και εκμάθησης ενηλίκων και θα είναι σε θέση να θέσουν στην πράξη τι θα έχουν μάθει κατά τη διάρκεια της σειράς των μαθημάτων.

Συγκεκριμένα:

- Θα είναι σε θέση να επικοινωνούν με τον μαθητευόμενο με έναν θετικό τρόπο
- Θα ξέρουν τις αρχές εκπαίδευσης και διδασκαλίας καθώς και τη σημασία της ενεργού συμμετοχής
- Θα γνωρίζουν τους ενήλικες αναλφάβητους μαθητευόμενους, τα χαρακτηριστικά και το προφίλ τους.
- Θα γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των ηλικιωμένων, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των αναλφάβητων είναι πολίτες τρίτης ηλικίας.
- Θα είναι σε θέση να αντιληφθούν την αλληλεπίδραση στην ομάδα σε κατάσταση μάθησης και θα είναι σε θέση να μεγιστοποιήσουν θετική αλληλεπίδραση και ομαδική συνοχή.
- Θα είναι σε θέση να περιορίσουν συγκρούσεις ανάμεσα στην ομάδα. Θα είναι σε θέση να μειώσουν τα εμπόδια που εμποδίζουν την μάθηση.
- Θα είναι σε θέση να λειτουργήσουν με ομάδες μικτών δυνατοτήτων και με ομάδες μεταναστών καθώς θα είναι εξοικειωμένοι με ειδικότητες που απαιτούνται για να εργαστούν με τους μετανάστες.
- Θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν βασικές τεχνικές για να στρατολογηθούν οι μετανάστες συμμετέχοντες και να προσδιοριστούν οι ανάγκες μάθησής τους.

- Θα είναι σε θέση να απασχοληθούν με αποτελεσματικότητα στην εργασία ομάδας και να εξοικειωθούν με τα χαρακτηριστικά μιας αποτελεσματικής ομάδας.
- Θα είναι σε θέση να γνωρίζουν βασικές μεθόδους διδασκαλίας και να χρησιμοποιήσουν την κατάλληλη μέθοδο.
- Θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τα αίτια και τις επιπτώσεις της βασικής εκπαίδευσης και τις συνέπειες για το άτομο και την κοινωνία.
- Θα είναι σε θέση να θέσουν σε πρακτική πώς είναι να έχεις δυσκολίες στην ανάγνωση και τη γραφή.
- Θα πάρουν μια ιδέα των θετικών αποτελεσμάτων της βασικής εκπαίδευσης.
- Θα ενημερωθούν για τη συναισθηματική και κοινωνική πτυχή της βασικής εκπαίδευσης και θα δείξουν ανοχή και συμπάθεια.
- Θα γνωρίζουν το ακροατήριο, τις μηχανικές και τις οπτικές δυσκολίες επεξεργασίας και τις σχετικές στρατηγικές για να υποστηρίξουν τους συμμετέχοντες.
- Θα γνωρίσουν τους παράγοντες που έχουν επηρεάζουν την μάθηση και θα προσδιορίζουν τα εμπόδια στις επικοινωνίες.
- Θα είναι σε θέση να προσδιορίσουν τους λόγους που επηρεάζουν τη συμμετοχή των αναλφάβητων στην μάθηση.
- Θα είναι σε θέση να γνωρίσουν τη δομή της κοινότητας, όπου η μάθηση θα προωθηθεί.
- Θα είναι σε θέση να προσδιορίσουν τις κύριες στρατηγικές για να στρατολογήσουν τους αναλφάβητους.
- Θα γνωρίσουν το ρόλο του εκπαιδευτή ως βοηθού.

Τέλος, θα έχουν περισσότερη εμπιστοσύνη να εργαστούν με τους αναλφάβητους ενήλικες, και η αυτοεικόνα και αυτοεκτίμηση τους θα αυξηθεί κατακόρυφα ώστε να γίνουν αποτελεσματικοί στην εργασία τους ως εκπαιδευτές.

7. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Alan Rogers{1994} Teaching Adults, Open University Press.

Brita Lonstrup{2002} Teaching Adults with Openess, Aretoms Ltd, Riga

Willen Bax {1997} Training the volunteers,Project Report.A.E Monographs, EAEA, the Newtherlands

Peter Jarvis{1983} Adult Continuing Education,Theory and Practice,Croom Helm,London-Ney York

David Minton{1991} Teaching Skills in Further and Adult education, City and Guilds/Macmillan

Jumbo Klercq{2006} Focus on the participants,Interactive learning in Later life,Odysse puiblication, Netherlands.

Alexia Kokkos{1997} Practical Guide to the tutor.Metehmio Publications, Athens

Alan Rogers {1999} Adult Education, translated in Greek , Metehmio publications , Athens.

Peter Jarvis{2000} Handouts to seminar in Cyprus for adult educators

Klitos Symeonides {1999-2002} Papers, handouts, materials for seminars for adult educators.